

Şuabü'l-îmân terkibi hadislerde imanın altmış küsur (Buhârî, "Îmân", 3), altmış dört (*Müsned*, II, 379; Tirmizî, "Îmân", 6), altmış küsur veya yetmiş küsur (Müslim, "Îmân", 57, 58), yetmiş veya yetmiş iki (Ebû Abdullah İbn Mende, I, 335) şube olduğunu belirten ifadelerde geçer. Söz konusu rivayetlerde şube yerine zaman zaman bab kelimesi de kullanılır (*Müsned*, II, 379; Tirmizî, "Îmân", 6). Bazı müellifler, tamamı Ebû Hüreyre'den nakledilen bu rivayetlerde "bid'" (küsur, üç ile on arasında bir sayı) kelimesinin kullanılmasını imanı oluşturan hususların kesin bir sayıya bağlanmadığı şeklinde yorumlamış, bazıları da söz konusu ifadelerle imanın şubelerini saymanın amaçlandığını söylemiştir. İbadetlerin hadiste belirtilen miktarı çok aşmış, sünen kitaplarında imandan sayılan hususların yetmiş küsurdan az olduğunu belirten İbn Hibbân, Kur'an'da imandan kabul edildiği bildirilen amelleri saydığı ve bu suretle yetmiş küsura ulaştığını kaydetmektedir (Ebû Hafs Sirâceddin Ömer b. Ali el-Kazvîni, s. 5). Şuabü'l-îmân müelliflerinden İbn Hibbân, Ebû Abdullah el-Halîmî ve Ahmed b. Hüseyin el-Beyhakî, eserlerini imanın yetmiş küsur şube olduğunu beyan eden Müslim hadisine dayandırarak yetmiş yedi şubeyi esas alırlarken İbnü's-Salâh eş-Şehrezûrî ve İbn Hacer el-Askalânî altmış küsur, İbn Batta ise yetmiş şube olduğunu bildiren hadisi göz önünde bulundurmuştur. Söz konusu bölümleri yetmiş dört ve altmış dokuz diye kabul edenler de vardır. Cibrîl hadisindeki iman, İslâm ve ihsan taksiminden hareket eden Bulkinî her bölüm için yirmi üç şube ayırıp altmış dokuz rakamına ulaşmıştır.

Şuabü'l-îmân telif türü ortaya çıkmadan önce Buhârî (kitap nr. 2) ve Müslim ile (kitap nr. 1) Tirmizî'nin (kitap nr. 38) *el-Câmi'u's-Şaḥîḥ*'leri ve Nesâî'nin *es-Sünen*'inde (kitap nr. 47) "Kitâbü'l-Îmân" başlığı altında benzer muhtevalara yer verilmiş, bu da bir bakıma daha sonra telif edilecek eserlere örnek teşkil etmiştir. Türün ilk örneğini veren Buhârî'nin, eserinin "Kitâbü'l-Îmân"ında belli bir düzene uymadan sıraladığı elli sekiz hadis iman, amel ve ahlâk konularına dairdir. Buhârî şârihi Bedreddin el-Aynî kâmil imanın kalbin tasdiki, dilin ikrarı ve organların amelile oluşacağını göz önünde bulundurup imanı teşkil eden davranışları otuzu tasdik, yedisi ikrar ve kırkı bedenle (amel) ilgili olmak üzere yetmiş yedi olarak sıralamıştır (*Umdetü'l-kârî*, I, 143-146).

Ebû Bekir İbn Ebû Şeybe ile Ebû Abdullah İbn Mende gibi muhaddislerin kalem aldığı "Kitâbü'l-Îmân" türü eserlerde genellikle iman ve amelle ilgili hadisler rivayet edilmişse de bunlar muhteva bakımından şuabü'l-îmân türü içinde yer alır (*Dîa*, XIX, 442; XX, 179). Şuabü'l-îmân'la ilgili kabul edilen İbn Hibbân'a ait *Vaṣfû'l-îmân ve şu'abüh* adlı eser günümüze intikal etmemiştir. Bu türün zamanımıza ulaşan en eski eseri Ebû Abdullah el-Halîmî'nin *el-Minhâc fi şu'abi'l-îmân*'ıdır (bk. *el-MINHÂC Fİ ŞUABİ'L-İMÂN*). Yetmiş yedi bölüm halinde düzenlenen eserin (nşr. Hilmî Muhammed Fûde, Beyrut 1399/1979) üçte biri teorik anlamda iman meselelerine ait olup geri kalan bölümlerde imana irca edilebilecek davranışlar olarak ibadetlere ve ahlâk kurallarına yer verilmiştir. Ahmed b. Hüseyin el-Beyhakî'nin *Şu'abü'l-îmân*'ı türün en meşhur kitabıdır. Plan ve muhteva bakımından Halîmî'den faydalanılan bu eserde yetmiş yedi şubeye ayrılmıştır (nşr. Muhammed Saîd b. Besyûnî Zağlûl, Beyrut 1410/1990). Konuya dair eserler arasında Abdülcelîl b. Mûsâ el-Kasrî'nin yetmiş dört bölüm halinde düzenlenen *Şu'abü'l-îmân*'ı (nşr. Seyyid Kisrevî Hasan, Beyrut 1416/1995), Ömer b. Reslân el-Bulkinî'nin altmış dokuz bölümden oluşan *Tercümânü şu'abi'l-îmân*'ı da zikredilebilir. Bulkinî kitabının planını Cibrîl hadisindeki iman, İslâm, ihsan taksimine dayandırmış ve her bölümü yirmi üç şubeye ayırmıştır (nşr. Suûd b. Abdülazîz ed-Da'cân, Medine-Dimaşk 1424/2004). Bunların dışında Ebû'l-Fidâ İbn Kesîr'in yetmiş üç bölüm halinde tertiplelediği küçük bir risâlesi (Dîmaşk, Dârü'l-kütübîz-Zâhiriyye, nr. 115), Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin *Tahrîrû'l-beyân fi takrîri şu'abi'l-îmân*'ı (*Keşfü'z-zunûn*, II, 1048) ve İsmâil Hakkî Bursevî'nin *Şerhu şu'abi'l-îmân*'ı (İstanbul 1304) zikredilebilir (ayrıca bk. *a.g.e.*, II, 1047; *İzâhu'l-meknûn*, II, 237).

Şuabü'l-îmân türü eserlerde, "Rabbimiz Allah'tır" deyip doğruluk üzere hayatlarını sürdürmek isteyen insanların yollarını aydınlatmanın amaçlandığı anlaşılmaktadır. Bunların genellikle muhaddis ve fakih olan müelliflerinin *Kütüb-i Sitte*'de yer alan ilgili hadisleri temel aldıklarını söylemek mümkündür. Dolayısıyla bu eserlerin muhtevaları -iç düzen bakımından bazı farklılıklarla birlikte- birbirine benzer. Bu muhteva içinde altı iman esası, mürettep ibadetler, ilâhî emir ve nehiy şeklindeki görevler, ahlâkî-insanî davranışlar temel konular çerçevesinde ele alınmış, bu ara-

da psikolojik etkenler ve özel haller üzerinde de durulmuştur. Söz konusu eserlerin eğitim ve öğretim faaliyetleri için malzeme sağlayan çalışmalar olduğunu söylemek mümkündür.

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, II, 379; Ebû Abdullah İbn Mende, *Kitâbü'l-îmân* (nşr. Ali b. Muhammed el-Fükayhî), Beyrut 1406/1985, I, 335; Abdülcelîl b. Mûsâ el-Kasrî, *Şu'abü'l-îmân* (nşr. Eymen Sâlih Şa'bân – Seyyid Ahmed İsmâil), Kahire 1417/1997, I, 141 vd.; Nevevî, *Şaḥîhu Müslim bi-Şerḥi'n-Nevevî*, Riyad 1424/2003, II, 4-6; Ebû Hafs Sirâceddin Ömer b. Ali el-Kazvîni, *Muhtaşaru Şu'abi'l-îmân* (nşr. M. Münîr ed-Dimaşkî), Kahire 1355, s. 3-8; Ebû'l-Kâsım el-Kazvîni, *Şuabu'l-îmân (Beyhaki) Muhtasarı: İmanın Şubelerinin Mahiyeti* (trc. Hanifi Akın), İstanbul 2005, s. 33 vd.; Ömer b. Reslân el-Bulkinî, *Tercümânü şu'abi'l-îmân* (nşr. Suûd b. Abdülazîz ed-Da'cân), Medine-Dimaşk 1424/2004, s. 62-69, ayrıca bk. neşredeninin girişi, s. 21-56; Bedreddin el-Aynî, *Umdetü'l-kârî*, Kahire 1392/1972, I, 139-146; *Keşfü'z-zunûn*, I, 574; II, 1047-1048, 1871-1872; *İzâhu'l-meknûn*, II, 237; Brockelmann, *GAL*, II, 149; *Suppl.*, II, 186; Mehmet Halife Doğan, *Beyhaki'nin Şuabü'l-îmân Adlı Eserinin Kelâm İlmi Açısından Tetkiki* (yüksek lisans tezi, 1999), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 39-47; Veyssel Kasar, *Halîmî'ye Ait Şuabu'l-İman Adlı Eserinin Kelâm İlmindeki Yeri* (doktora tezi, 2002), Haran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 58-62; Ali Yardım, "İbn Ebû Şeybe, Ebû Bekir", *Dîa*, XIX, 442; Mehmet Ali Sönmez, "İbn Hibbân", *a.e.*, XX, 64; M. Yaşar Kandemir, "İbn Mende, Ebû Abdullah", *a.e.*, XX, 179.

İLYAS ÇELEBİ

ŞUABÜ'L-İMÂN

(شعب الإيمان)

Ahmed b. Hüseyin el-Beyhakî'nin
(ö. 458/1066)

kâmil imanın oluşmasını sağlayan
dinî davranışlar hakkındaki eseri.

Kitabın mukaddimesinde adı zikredilmekle birlikte müellif, imanın temel konuları ile tâli meselelerini cemedan bir kitap yazmayı arzu ettiğini belirtmekte (*Şu'abü'l-îmân*, I, 28), dolayısıyla diğer bazı eserlerinde bu kitabı için "el-Câmi", "el-Câmi'u'l-musannef fi şu'abi'l-îmân" şeklinde yaptığı isimlendirmeye işaret etmektedir (*a.g.e.*, neşredeninin girişi, I, 19). Eser, daha sonra yapılan muhtasarları ile biyografi kaynaklarında *Şu'abü'l-îmân* diye anılmıştır. Müellif mukaddimede ayrıca Ebû Abdullah el-Halîmî'nin *el-Minhâc fi şu'abi'l-îmân*'ında konuyla ilgili yeterli bilgi verdiğini söylemekte, plan açısından onu örnek aldığını ve her bölümde onun açıklamalarını naklettiğini bildirmekte, ancak Halîmî'nin çıkardığı hadis senedlerini kendisinin eklediğini ve asılsız rivayetlere

yer vermediğini belirtmektedir. Beyhakî yine mukaddimede, *Şu'abü'l-îmân*'ın içerdiği konuları *el-Esmâ' ve's-şifât* ile *ed-Da'avât* gibi adlarını sıraladığı sekiz eserinde ve *es-Sünen*'inde daha tatminkâr şekilde işlediğini kaydetmektedir (I, 28-29).

Şu'abü'l-îmân'ın ilk kısmı bu tür eserlere esas teşkil eden, "İman altmış küsur (veya yetmiş küsur) şubedir ..." meâlindeki hadisle başlar. Müellif, Halîmî'nin yaptığı gibi ikinci rivayeti tercih ederek yine onun gibi kitabını yetmiş yedi bölüme (bab) ayırdığını söyler. Ancak bölümlere geçmeden önce on bir bab içinde imanın mahiyeti, amelle münasebeti, âyet ve hadislerde işaret edilen imanın artması ve eksilmesinin mânası, mukallidin imanı gibi konular hakkında kısa bilgiler verir. *Şu'abü'l-îmân*'ın ilk dokuz bölümü altı iman esasına ayrılmıştır. Muhammed Saîd b. Besyûnî Zağlûl'un yedi ciltten oluşan (VIII ve IX. ciltler fihristtir) neşrinin ilk cildinin sonunda yer alan 200 sayfanın yarısı Allah'ı sevmeye, yarısı da O'na karşı saygılı olma (muhabbet, havf) konularını içermektedir. Kitabın II. cildinin ilk iki bölümünde Allah'ın rahmetine ümit bağlama ve O'na tevekkül etme konuları işlendikten sonra on dördüncü ve on beşinci bölümlerde Hz. Peygamber sevgisine temas edilmekte, ardından kişinin dinde sadakat ve kararlılık göstermesinin önemi belirtilmektedir. On yedi ve on sekizinci bölümlerde ilim öğrenme ve ilmi yaymanın dindeki yeri üzerinde durulduktan sonra 250 sayfaya yaklaşan bir hacim içinde Kur'an okumanın ve onu anlayıp gereğince amel etmenin imanla bağlantısı açıklanmaktadır.

Eserin yirmi-yirmi beşinci bölümlerini içeren III. ciltte tahâret, namaz, zekât, oruç, itikâf ve hac konuları iman-amel bağlamında ele alınmış, yirmi altı-otuz sekizinci bölümleri oluşturan IV. ciltte cihad bahsi anlatılmış, kefâret ve akidlere temas edilmiştir. Ardından ahlâkî konulara geçilerek Allah'ın nimetlerine şükür, dilin kötü sözlerden korunması, emanete riayet, cana ve namusa tecavüzden sakınma ve kul hakkına önem verme konuları işlenmiştir. *Şu'abü'l-îmân*'ın V. cildinde otuz dokuz-kırk sekizinci bölümlerde yiyecek içecek ve giyimde meşrû sınırlar, bazı oyun ve eğlencelerin haram kılınması, kinden, hasetten ve insanların gizli taraflarını araştırmaktan uzak durma, ihlâslı olma, tövbeye sarılma ve kurban gibi konular ele alınmıştır. Kırk dokuz-altmış üçüncü bölümleri içeren VI. ciltte ülü'l-emre itaat, müslüman toplumdan ayrılmama, adaletle hükmetme, emir bi'l-ma'rûf nehyi ani'l-

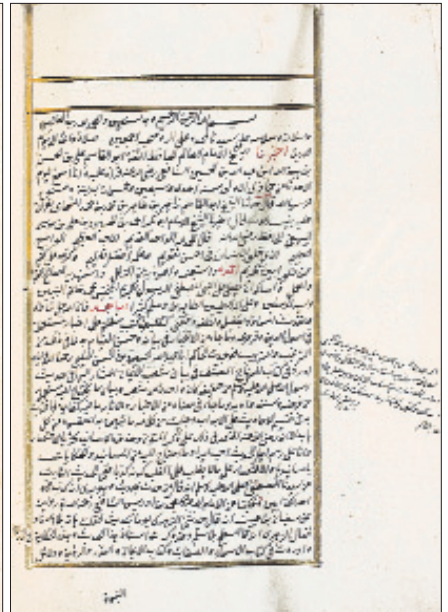
münker, iyilikte yardımlaşma, anne baba-ya ve akrabaya iyi davranma, idaresi altında bulunanlara hoşgörü ile yaklaşma, selâmlaşma, hastaları ziyaret etme konularına değinilmiştir. Kitabın altmış dört-yetmiş yedinci bölümlerini ihtiva eden VII. cildi de inkârcı ve bozgunculardan uzak durma, komşularla iyi geçinme, misafire ikramda bulunma, insanların kusur ve ayıplarını örtme, sabırlı olma, dünyaya bağlanmama, dedikodudan uzak durma, kendisi için sevdiği şeyi başkaları için de sevmeye gibi ahlâkî meselelere ayrılmıştır.

Beyhakî'nin *Şu'abü'l-îmân*'ın ilk muhad-dislerden itibaren bilinip itibar edilen sahîh veya sünenlerde "Kitâbü'l-îmân" başlığı altında şerhedilen meşhur bir hadisin şerhi niteliğindedir. Eserde doğrudan akaidle ilgili 325 sayfalık bir bölümden sonra tahâret ve namazdan başlamak üzere ibadet konuları ele alınmış, geri kalan geniş hacim içinde Resûlullah'a muhabbet, ilim tahsilî, Kur'an okuma, cihad ve özellikle ahlâkî davranışlar anlatılmıştır. Bu muhtevasıyla eser hadis rivayetlerine dayanan geniş bir ilmihal özelliği taşımaktadır. Kitabın Halîmî'ye ait *el-Minhâc fi şu'abi'l-îmân*'dan farkı ilgili bahislerde birden fazla rivayetin ve bunların senedlerinin zikredilmesidir. Beyhakî mukaddimede belirttiği gibi genelde açıklamaları isim zikredecek Halîmî'den almış, bu arada kendi eser-

lerine de atıflar yapmıştır. Kitabın Muhammed b. Saîd neşrinde 1100 sayfadan oluşan hadis ve eser (Resûlullah, ashop ve tâbiinden nakledilen rivayetler) fihristi toplam 11.269 rivayeti kapsamaktadır. *Şu'abü'l-îmân*, Ferrâ el-Begavî'nin *Meşâbîhu's-sünne* ve İsmâil b. Muhammed el-Aclûnî'nin *Keşfü'l-hafâ's*'ının kaynaklarından birini teşkil etmiştir.

Eserin bazı muhtasarları yapılmıştır. Bunlardan biri Ömer b. Abdurrahman el-Kazvîni'ye (nşr. M. Münîr ed-Dımaşki, Kahire 1343, 1355; nşr. Abdülkâdir el-Arnaût, Dımaşk 1403), diğeri Yâsin b. Müsâ el-Aclûnî'ye aittir. İbn Receb'in muhtasarı da neşredilmiştir (Kahire 1355). Kâtib Çelebi kitabın Muhammed b. Hameveyh, Şemseddin Konevî ve Celâleddin es-Süyûtî tarafından ihtisar edildiğini kaydetmektedir. Ancak Süyûtî'nin muhtasarı (*el-Müntekâ*) eserde yer alan hadisleri *Kütüb-i Sitte*'de bulunan rivayetleriyle desteklediği için bir yönüyle "zevâid" niteliği taşımaktadır (*Keşfü'z-zunûn*, I, 574; krs. *Terçümânü Şu'abi'l-îmân*, neşredenin girişi, s. 34-35). Ayrıca Muhammed b. İdrîs Kandelevî'nin *Tuhtetü'l-ihvân bi-şerhi hadîsi Şu'abi'l-îmân* adlı bir çalışması vardır (Lahor, ts.). Hanifi Akın, Ebül-Kâsım el-Kazvîni'ye ait muhtasarı *İmanın Şubeleri-Şuabu'l-îmân* (*Beyhakî Muhtasarı* adıyla tercüme etmiştir (İstanbul 2005). *Şu'abü'l-*

Beyhakî'nin *Şu'abü'l-îmân* adlı eserinin I. cildinin ilk sayfaları (Nuruosmaniye Ktp., nr. 1123)

îmân'ın birçok nüshası bulunmaktadır (meselâ Süleymaniye Ktp., Reisülküttâb Mustafa Efendi, nr. 216; Nuruosmaniye Ktp., nr. 1123; TSMK, III. Ahmed, nr. 499). *Haydarâbâd* (1406/1986) ve *Bombay*'da (nşr. Abdülali Abdülhamîd Hâmid, 1406/1986) ek-sik olarak basılan kitabın dokuz cilt halinde ilmî neşri gerçekleştirilmiştir (bk. bibl.).

BİBLİYOGRAFYA :

Ahmed b. Hüseyin el-Beyhakî, *Şu'abü'l-îmân* (nşr. M. Saîd b. Besyûnî Zağlûl), Beyrut 1410/1990, I-IX, tür.yer., ayrıca bk. neşredenin girişi, I, 19; *Keşfü'z-zunûn*, I, 574; Ömer b. Reslân el-Bulkînî, *Tercümânü Şu'abi'l-îmân* (nşr. Suûd b. Abdülazîz ed-Da'cân), Medine-Dimaşk 1424/2004, neşredenin girişi, s. 34-35, 42-43.

BEKİR TOPALOĞLU

ŞUARÂ SÜRESİ

(سورة الشعراء)

Kur'an-ı Kerim'in yirmi altıncı sûresi.

Mekke döneminde Vâkıa sûresinden sonra nâzil olmuştur. Son dört âyetin Medine'de indiğini ileri sürenler de vardır. Bunun sebebi muhtemelen, bu âyetlerde gerçeğe boyun eğmeyen kimselerin iş birliği içinde bulunduğu şairlerle dürüst davranan iman sahibi şairlerden söz edilmiş olmasıdır (Kurtubî, XIII, 60, 102-103). Fakat Mekke devrinde de şiir yoluyla İslâm'a dil uzatanlar mevcuttu. Ayrıca bu dört âyetin önceki üç âyetle hem mâna hem gramer açısından bağlantılı olduğu görülmektedir. Sûrede, son peygambere gelen vahyin İsrâiloğulları âlimlerince tanınıp bilindiğini ifade eden 197. âyetin Medine'de nâzil olduğu yolundaki telakki de isabetli görünmemektedir (Muhammed Esed, II, 740). Sûre adını 224. âyetten almış, İbn Kesîr'in kaydettiğine göre Sûretü'l-câmia diye de adlandırılmış (*Tefsirü'l-Îkûr'âni'l-âzim*, V, 175) ve Tavâsîn olarak anılan sûrelerden birini teşkil etmiştir. 227 âyet olup fâsılası dört âyette tekrarlanan "İsrâîl" kelimesindeki "س" dışında "م، ن" harfleridir. Mekke döneminin ortalarında nâzil olduğu tahmin edilen Şuarâ sûresinin içeriğini bir girişten sonra iki bölüm halinde incelemek mümkündür. Girişte sûrenin muhtevasının gerçeği bütün açıklığıyla ortaya koyan ilâhî kitabın âyetlerinden oluştuğu beyan edildikten sonra muhataplarının çoğunun, tebliğ ettiği âyetlere inanamaması yüzünden Hz. Peygamber'e üzüntüden neredeyse kendini tüketeceği hatırlanmakta ve müşriklerin yeni gelen âyetlerden de sürekli yüz çevirdikleri belirtilmektedir. Ancak onların asılsız kabul edip

alayla karşıladıkları vahyin olumlu ve güçlü sonuçları yakında karşılına çıkacaktır. Aslında yeryüzü ilâhî kudretin nice tecellilerini gözler önüne sermekte, fakat müşriklerin çoğu bundan ibret almamaktadır.

Sûrenin birinci bölümünde insanların dünya ve âhiret mutluluğunu sağlamayı amaçlayan ilâhî vahyin Hz. Nûh'tan itibaren yedi peygamber tarafından tebliğ edilmesinin ibret verici sahnelerine temas edilmektedir. Kur'an'ın genelinde olduğu gibi geçmişten ibret alınması için zikredilen olaylar kronolojik sıralanmamış, muhataplarca daha çok biliniyor ilgi gösterilen, coğrafyalara yakın yerlerdeki olaylar öne alınmıştır. Burada önce Hz. Mûsâ ile kardeşi Hârûn'un Firavun'a karşı verdikleri mücadele oldukça geniş biçimde anlatılmakta (âyet: 10-68), ardından Hz. İbrâhîm'in babasına ve kavmine yönelik daveti, tevhid inancı için yaptığı istidlâl, bu meyanda Cenâb-ı Hakk'ı merhametini etkileyici cümlelerle nitelemesi ve mânidar duası zikredilmekte, âhiret hayatından bir kesit verilmektedir (âyet: 69-104). Daha sonra Hz. Nûh, Hûd, Sâlih, Lût ve Şuayb'in davet mücadelesine temas edilmekte, her peygamberin irşad şekli ve muhataplarından gelen tepkiler hakkında bilgi aktarılmakta, iman etmeyen kavimlerin helâk edildiği bildirilmektedir (âyet: 105-191).

İkinci bölüm sûrenin giriş kısmıyla uyumlu biçimde son peygamberin davetiyle başlamaktadır. Burada ona gelen mesajın ilâhî vahiyden ibaret bulunduğu ifade edilmekte, buna önceki vahiylerle muhatap olan İsrâiloğulları âlimlerinin tanık olduğu belirtilmekte, fakat gerçeği inkârda direnenlerin yine de inanmayacakları kaydedilmektedir (âyet: 192-212). Ardından Hz. Peygamber'e, zamanı yaklaşan zaferin mânevî hazırlıklarından olmak üzere yakın akrabasının yeniden uyarılması, müminlere merhamet kanatlarını germesi, gerçeğe karşı direnenlere asla katılmayacağını bildirmesi, azîz ve rahîm olan Allah'a tevekkül etmesi emredilmekte ve onun gece namazlarındaki dua ve niyazlarının kabul edildiği haber verilmektedir (âyet: 213-220). Sûrenin son yedi âyetinde kötülüğü temsil eden şeytanların iftiraya, yalana ve her türlü günaha düşkün kimseler, ayrıca azgınlarla bir arada bulunup her renge giren gayri samimi şairlerle iş birliği içinde bulunduğu belirtilmekte, iyi davranışların eşlik ettiği bir imana sahip olan şairler bunlardan istisna edilmektedir.

Şuarâ sûresinde Hz. Peygamber'in, bir hadiste de belirtildiği üzere (Buhârî, "Ri-

kâk", 36; Müslim, "Fezâ'il", 17-18) ebeveyn şefkatıyla insanları ateşten kurtarma çabalarının sonuç vermemesi yüzünden üzüntüye kapılması dile getirilmekte, kendisini teselli etmek için geçmiş peygamberlerden örnekler verilmekte, hakka davet faaliyetlerinde kula düşen görevin kendi mânevî hayatını en üst düzeye çıkarıp sabır, tevekkül, merhamet ve nezaketle gayretlerini sürdürmekten ibaret olduğu bildirilmektedir. Sûrede Hz. Nûh'tan itibaren kavimlerini hak dine davet eden peygamberlerin davet konuşmasına başlarken, "Allah'tan korkup O'na karşı saygılı olmak istemez misiniz? Ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim ... bu davet için sizden hiçbir bedel istemiyorum ..." şeklindeki ifadelerinin irşad çalışmalarını için yol gösterici nitelikte olduğu görülmektedir. Sûrede Hz. Peygamber'e hitap eden, "Senin rabbin asla yenilgiye uğramayan üstünlük ve engin merhamet sahibidir" meâlindeki âyet sekiz defa tekrarlanmaktadır. Hz. Peygamber Şuarâ sûresinin de yer aldığı, 100'den fazla âyet içeren (miûn) sûreleri övmüş, bu sûrelerin Zebûr yerine kendisine verildiğini ifade etmiştir (İbrâhîm Ali es-Seyyid Ali İsâ, s. 224-225). Übey b. Kâ'b'dan rivayet edilen, "Şuarâ sûresini okuyan kimsenin Hz. Nûh, Hûd, Şuayb, Sâlih ve İbrâhîm'i tasdik veya tekzip edenlerle İsâ'yı tekzip eden ve Hz. Muhammed'i tasdik edenler sayısınca sevap verilecektir" anlamındaki hadis (Zemahşerî, IV, 346) mevzû olduğu kaydedilmiştir (Muhammed et-Trablusî, II, 718). Selâhaddin Yûsuf Şelebî, *er-Riyâzü'z-zehra' fi tefsiri sûreti's-Şu'arâ'* adıyla bir eser kaleme almış (Kahire 1999), İrfan Şâhid sûrenin şairlerden bahseden son dört âyeti hakkında bir makale yazmıştır (JAL, XIV [1983], s. 1-21). Müellif bu makalesinde Câhiliye devriyle İslâm'ın ilk döneminde şiir hareketleri ve Resûl-i Ekrem'in şairleri gibi konulara temas etmiştir.

Şuarâ sûresinin ilk âyetleri

